

TOMÁŠ ŠTÁSTKA: STOPY PŮVODNÍ SLOVANSKÉ DÉMONOLOGIE V DNEŠNÍ DOBĚ DIPLOMOVÁ PRÁCE POSUDEK Oponenta

Tomáš Štástka přichází s tématem, které je pro kulturologii rozhodně pozoruhodné. Jako oponent bohužel nemohu totéž prohlásit o jeho zpracování, které představuje předložená práce.

Diplomant svou práci otevírá přehledným nástinem slovanského panteonu, dalším čtením ale uniká smysl, přesněji řečeno funkce tohoto přehledu. Podobně je při prvním, ale žel i dalším čtení nejasné, proč se po přehledu slovanských bohů stručně popisuje problematika tzv. Velesovy knihy či proč tu neexistuje žádný přechod mezi teologií a démonologií. Stejně tak čtenář těžko hledá smysluplný důvod, proč je probráno nejprve náboženství a démonologie Slovanů a teprve poté se exponuje slovanská kultura nepřímo prostřednictvím základního nástinu dějin Slovanů. Také problematika pohádek je exponována bez spojitosti s probraným náboženstvím a démonologií rovnou průřezem Erbenovou *Kyticí z pověstí národních*, jeho *Stem prostonárodních pohádek a pověstí v nářečích původních a Národních báčerek a pověstí* Boženy Němcové. Diplomant zde sice místy kuse a neargumentovaně interpretuje a sleduje motivickou práci, naprostou převahu zde ale má prostá deskripce. Využití není dobře vybraný a utříděný obrazový materiál, připojený k práci jako příloha.

Podtrhneme-li a sečteme, nejsou zisky práce valné: Něco z původní démonologie Slovanů zůstalo uchováno i po christianizaci našeho území. Zejména zásluhou Karla Jaromíra Erbena a Boženy Němcové „*ušak můžeme tvrdit, že stopy původní víry jsou dodnes stále živé, jen se přetransformovaly z pověr a lidové slovesnosti do moderních pohádek a literatury obecně, kde si žijí vlastním životem*“ (s. 77). Konstatování bez rozsáhlejší analýzy a dokladování.

Pátráme-li po příčinách, jako první vyvstane nedostatečná teoretická a metodologická příprava práce. Plně dostatečná není ani heuristická příprava. Seznam literatury prozrazuje určitou nahodilost výběru, absentují především některé tituly teoretické. Osobně postrádám například *České pohanství* Závěše Kalandry a literaturu, která by opravňovala diplomatovo tvrzení o vtažení slovanské démonologie do raného křesťanství.

S literaturou souvisí další podstatný nedostatek práce: Kvalitativní nevyváženost jednotlivých kapitol je do značné míry dána přílišnou závislostí na výchozí literatuře. Ta kontaminuje i jazyk a je dalším zdrojem nepříznivého dojmu nesourodosti celé práce. Nepovažuji za nutné polemizovat z pozice oponenta se spornými body textu z jednoduchého důvodu: Polemizoval bych v tomto případě například s Maiellem, nikoliv se Šťástkou. Smysl by mělo jen polemizovat se Šťástkovým názorem, případně se způsobem, jímž se vyrovnává s Maiellem.

Obávám se, že se hodnota předložené diplomové práce Tomáše Šťásky *Stopy původní slovanské démonologie v dnešní době* omezuje na upozornění na plodné kulturologické téma a na soustředění a uspořádání části materiálu k jeho zpracování. Diplomant svou práci prokázal jen částí znalostí, schopností a dovedností, které předpokládáme u absolventa našeho oboru. Část zbývající mi nicméně dovoluje dát diplomantovi možnost, aby se svou práci pokusil obhájit. Pro rozpravu v rámci obhajoby doporučuji, aby diplomant stručně zformuloval to, co pojmenovává titul předložené práce, tedy přiblížil komisi stopy původní slovanské démonologie v dnešní době.

V Praze 3. února 2010

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.